

Kultura języka w zawodzie

Jaką częścią mowy są wyrazy zakończone na *-anie* i *-enie*, np. *sprzedawanie*, *regulowanie*, *lakierowanie*? Mimo że przypominają czasowniki *sprzedawać*, *regulować*, *lakierować*, są to rzeczowniki, ponieważ odpowiadają na pytanie *co?* i odmieniają się przez przypadki. Nazywa się je **reczownikami odczasownikowymi**, gdyż pochodzą od czasowników i tak jak one nazywają czynności (np. *myśleć* → *myślenie*) oraz stany (np. *spać* → *spanie*).

Reczowniki odczasownikowe często pojawiają się na różnego rodzaju tablicach informacyjnych w firmach i zakładach pracy, np.

Palenie wzbronione, *Zakaz spożywania posiłków na hali produkcyjnej*.

Pamiętaj, że **wszystkie – także odczasownikowe – rzeczowniki z przeczeniem nie piszemy łącznie**. Poprawne będą zatem zapisy: *Prosimy o niewchodzenie z jedzeniem*, **Nieprzestrzeganie** regulaminu grozi odpowiedzialnością karną.

ZADANIE BRANŻOWE

Wymień kilka rzeczowników nazywających czynności wykonywane w zawodzie, którego się uczysz. Od jakich czasowników powstały te wyrazy?

Kultura języka w zawodzie

W różnych sytuacjach, także zawodowych, dodajemy przed rzeczownikami zaimki: *ta, to, tamto, te, tamte*. Za ich pomocą wskazujemy, które konkretnie obiekty mamy na myśli. Pamiętaj, że zaimków *te* i *tamte* używamy tylko z rzeczownikami w liczbie mnogiej, np. *te lustra, tamte kobiety*. Błędne są zatem konstrukcje: ~~*te lustro, tamte zadanie*~~ (poprawnie: *to lustro, tamto zadanie*).

Innym często popełnianym błędem jest tworzenie od zaimka *ta* formy biernika *tą*, np. ~~*tą maskę*~~. Zaimek *ta* ma takie samo zakończenie jak określany rzeczownik, np.: *pod tą maską umieszczamy maskę kremową, tę maskę stosujemy pod maską parafinową*.

ZADANIE BRANŻOWE

Podaj trzy nazwy przedmiotów używanych w zdobywanym przez Ciebie zawodzie, które w mianowniku łączą się z zaimkami: *ta, tamto* i *tamte* (np. *ta frezarka, tamto wiertło, tamte szczypce*). Następnie dokończ zdania utworzonymi związkami rzeczownika i zaimka.

Podaj mi (co?) , i .

Zrobię to (czym?) , i .

Kultura języka w zawodzie

Zdań rozkazujących używa się m.in. w instrukcjach obsługi różnych urządzeń mechanicznych i elektrycznych oraz w przepisach kulinarnych, np.:

1. *Zalej rozkruszone drożdże ciepłą wodą. Mieszaj aż do rozpuszczenia.*
2. *Wsyp mąkę.*

Niekiedy w takich tekstach stosuje się zdania oznajmujące, np. *Wsypujemy mąkę*, albo wypowiedzenia zawierające bezokoliczniki, np. *Wsypać mąkę*. Jeśli będziesz układać własną instrukcję lub własny przepis, pamiętaj, aby **zachować konsekwencję**: nie mieszaj np. zdań rozkazujących ze zdaniami oznajmującymi, lecz wybierz jeden typ wypowiedzeń i stosuj go w całym tekście.

ZADANIE BRANŻOWE

Napisz w zeszycie instrukcję dla wybranego urządzenia używanego w zawodzie, którego się uczysz. Sformułuj ją za pomocą kilku zdań rozkazujących.

Pamiętaj, aby w podaniach (np. o pracę), oświadczeniach i innych dokumentach wydzielać wtrącenia i wyrazy w wołaczach za pomocą przecinków. Dzięki temu Twoje pisemne wypowiedzi będą nie tylko poprawne pod względem interpunkcji, lecz także czytelniejsze i bardziej zrozumiałe.

Pamiętaj, aby w podaniach (np. o pracę), oświadczeniach i innych dokumentach wydzielać wtrącenia i wyrazy w wołaczach za pomocą przecinków. Dzięki temu Twoje pisemne wypowiedzi będą nie tylko poprawne pod względem interpunkcji, lecz także czytelniejsze i bardziej zrozumiałe.

↓ zwrot do adresata wwołacza (Szanowni Państwo)
oddzielony przecinkiem od reszty zdania

Szanowni Państwo,
w odpowiedzi na ogłoszenie zamieszczone na portalu internetowym PracaDlaZawodowca.pl
zgłaszam swoją kandydaturę na stanowisko

Napisz krótkie podanie do dyrektora szkoły, w którym poprosisz o skierowanie na praktyki do wybranego zakładu pracy. W prawym górnym rogu zapisz nazwę miejscowości i datę, a w lewym – swoje imię, nazwisko i adres. Następnie zwróć się do adresata, wyraż swoją prośbę i zakończ ją grzecznym sformułowaniem (np. *Proszę o pozytywne rozpatrzenie mojego podania*). Nie zapomnij się podpisać.